

9^ο σεμινάριο του Δ' Κύκλου Διαδικτυακών Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ (2023-2024)

«Επανεξετάζοντας σύνορα και όρια: Ανθρωπολογικές οπτικές και δημόσιες παρεμβάσεις»



Performance οίκαδε (Αλέξανδρος Πλωμαρίτης)
[Επιλογή: Δρ. Χριστίνα Γραμματικοπούλου]

Ο κύκλος διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ, από την έναρξή του, την άνοιξη του 2021, επιδιώκει να συμβάλει σε μία κριτική και διεπιστημονική συζήτηση για τη θεωρία και πρακτική της εθνογραφίας, την επιστημολογία της έρευνας, τη σημασία της ενσώματης εμπειρίας, αλλά και τους τρόπους διάχυσης της παραγόμενης ανθρωπολογικής γνώσης στο ακαδημαϊκό και μη-ακαδημαϊκό κοινό. Είναι ζητούμενο η ανθρωπολογική μελέτη, ως ερευνητική πρακτική και ως πολιτική γραφής να εμπεριέχει την κριτική αποτίμηση, την ενσυναίσθηση, τον αναστοχασμό και την αυτοαναφορικότητα, και να αναδεικνύει τη σημασία της πολυτροπικής ανάλυσης του τοπικού για την κατανόηση του γενικού.

Διοργάνωση και συντονισμός :
Φωτεινή Τσιμπιρίδου – Ιωάννης Μάνος –
Ελένη Σιδέρη

Ο 4ος κύκλος των διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ, που ξεκινάει τον Οκτώβριο του 2023 με τον τίτλο "**Επανεξετάζοντας τα σύνορα και τα όρια: Ανθρωπολογικές οπτικές και δημόσιες παρεμβάσεις**", με αφετηρία τη μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων, διερευνά τα φαινόμενα και τις διεργασίες που καταγράφονται στις συνοριακές περιοχές εθνικών κρατών καθώς και τις πολλαπλές επιπτώσεις που αυτά επιφέρουν στους μεθοριακούς πληθυσμούς.

Η μελέτη των συνόρων και των ορίων, παρότι, συχνά εμπεριέχει την κατανόηση της σχέσης μεταξύ του 'εντός και του 'εκτός, ή του "Εαυτού" και του "Άλλου", αναζητά, στην πραγματικότητα, πολλαπλά, ταυτόχρονα, παράλληλα και επάλληλα όρια στο πλαίσιο πολυεπίπεδων, συνυπαρχουσών αλλά όχι πάντα συνδεδεμένων διαδικασιών. Η κοινωνική πραγματικότητα των συνοριακών περιοχών διαμορφώνεται υπό την επίδραση των ιστορικών συνθηκών, υπόκειται σε κοινωνικοπολιτικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς και χαρακτηρίζεται από θεσμικά οργανωμένες ασύμμετρες σχέσεις εξουσίας. Η πολύπλοκη (ανα)διαμόρφωσή τους εμφανίζεται ως αποτέλεσμα της συνεχούς αλληλεπίδρασης μεταξύ κινητικότητας, περίκλεισης, επικοινωνίας, συνύπαρξης, ανταλλαγής, ομοιότητας, διαφορετικότητας, διαχωρισμού, αποκλεισμού, διαίρεσης, σύνδεσης και αποσύνδεσης.

Η ανθρωπολογική μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων συστηματοποιήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1990, βασιζόμενη, αρχικά, σε δύο υποδείγματα: τη μελέτη των συνόρων μεταξύ ΗΠΑ-Μεξικού και των συνόρων μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών. Στις μέρες μας, η ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων και των πολιτισμικών διαδικασιών σε συνοριακές περιοχές αποδίδεται με τον όρο "σπουδές συνόρων", ο οποίος περιγράφει έναν εξειδικευμένο πολυ-επιστημονικό πεδίο.

Η σύγχρονη ανθρωπολογική μελέτη του συνόρου έχει διευρύνει την αναλυτική και εννοιολογική ισχύ των εννοιών του συνόρου και του ορίου μέσα από καινοτόμες προσεγγίσεις και εννοιολογικά πλαίσια, όπως οι διασταυρούμενες τοποθεσίες (crosslocations), και οι μέθοδοι και οι επιστημολογίες της απο-αποικιοποίησης. Παράλληλα, καταγράφονται νέα ερμηνευτικά εργαλεία για τη μελέτη της πολιτικής, της διασυνοριακής κινητικότητας, της υλικότητας, της διεθνικότητας, των τοπολογιών και των γενεαλογιών της μεταναστευτικής και προσφυγικής εμπειρίας, της οικονομίας των συνόρων, και

των πολιτικών που εφαρμόζουν τα έθνη κράτη αναφορικά με τη χωρική και πολιτισμική ποικιλομορφία, τα ζητήματα των μειονοτήτων και την επιτελεστική κουλτούρα.

Ο 4ος κύκλος των διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ εξετάζει κριτικά τις θεωρητικές, επιστημολογικές και μεθοδολογικές πολυπλοκότητες που περιβάλλουν την εθνογραφική μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων και τις από τα πάνω διχοτομήσεις. Επιπλέον, συζητά τη δυνατότητα της ανθρωπολογίας ως επιστημονικού λόγου, να αναδείξει τις από τα κάτω φωνές που επικαλύπτονται ή παραμελούνται από τα μεγάλα αφηγήματα και να συμβάλει σε έναν συμπεριληπτικό διάλογο, στη δημόσια σφαίρα, που αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης εμπειρίας.

22 Απριλίου 2024

"Από τα κάτω δραστηριοποίηση και έξοδος από την κυπριακή οριακότητα"

Παυσανίας Καραθανάσης

Διδάκτωρ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

22/4/2024: Παυσανίας Καραθανάσης: Από τα κάτω δραστηριοποίηση και έξοδος από την κυπριακή οριακότητα

Η παρουσίαση αντλεί από τη συνεχόμενη ερευνητική μου εμπειρία στη μοιρασμένη κυπριακή πρωτεύουσα, η οποία φιλοδοξεί να προσθέσει ένα κομμάτι στην κατανόηση του, κατά τ' άλλα, πολύπλοκου Κυπριακού Προβλήματος. Εστιάζοντας στον κυπριακό διαχωρισμό, και στα όρια που αυτός δημιουργεί, εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους τα κοινωνικά υποκείμενα προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στους επίσημους περιορισμούς. Περιορισμοί κοινωνικοί, πολιτικοί και γεωγραφικοί, που, όμως, εκφράζονται και ως περιορισμοί στην ανάπτυξη της φαντασίας για ένα διαφορετικό αύριο. Ακολουθώντας σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της έννοιας της οριακότητας, η ανάλυση ξεκινά από της εντός των τειχών Λευκωσία, έναν ενδιάμεσο αστικό χώρο –δίπλα στην Πράσινη Γραμμή– και επιχειρεί να εντάξει τις διαδικασίες που πραγματοποιούνται εκεί σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ανάλυσης της κυπριακής κοινωνίας μέσα στις συνθήκες που δημιούργησε η ελεγχόμενη επανασύνδεση των δύο πλευρών μετά το 2003. Εφορμώντας από μια χωρική ανάλυση πολιτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων που τοποθετούνται στο γεωγραφικό και συμβολικό ενδιάμεσο, επιχειρείται η προσέγγιση της συνέχισης του κυπριακού διαχωρισμού ως διατήρηση μιας αβέβαιης και επισφαλούς ενδιάμεσης κατάστασης και προτείνεται η ερμηνεία αυτών των δραστηριοτήτων ως παραδείγματα προσπαθειών που έχουν στόχο την έξοδο από την παρατεταμένη κυπριακή οριακότητα· προσπάθειες, δηλαδή, με στόχο «τη ζωή στην Κύπρο χωρίς Κυπριακό Πρόβλημα», ακόμα και αν η επίσημη λύση του δεν έρθει ποτέ.

Ο **Παυσανίας Καραθανάσης** είναι διδάκτορας Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ανθρωπολογία του χώρου και των πόλεων, τον οπτικό πολιτισμό και την πολιτική ανθρωπολογία. Συγκεκριμένα αφορούν στους αστικούς πολιτισμούς και στους αμφισβητούμενους χώρους των πόλεων και των συνοριακών περιοχών. Έχει ασχοληθεί ερευνητικά με αστικές πρακτικές όπως την τέχνη του δρόμου, τη δημόσια τέχνη και τον ακτιβισμό, και έχει πραγματοποιήσει συμμετοχική παρατήρηση με πολιτικές και καλλιτεχνικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στην Αθήνα, και στα συνοριοτοπία της Μυτιλήνης και της Λευκωσίας. Άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε ακαδημαϊκά περιοδικά και συλλογικούς τόμους, έχει συμμετάσχει ως ομιλητής σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και στη διοργάνωση και επιστημονική επιμέλεια πάνελ συζητήσεων σε συνέδρια και φεστιβάλ. Έχει συνεργαστεί ως μεταδιδάκτορας ερευνητής με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ, ως διδάσκοντας με το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ως συντονιστής ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών δράσεων με το Φεστιβάλ Εθνογραφικού Κινηματογράφου της Αθήνας-Ethnofest και είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Κοινωνικών Ανθρωπολόγων Ελλάδας-ΣΚΑΕ.

Μόνο όσοι/ες συμμετέχοντες/ουσες, επιθυμούν να λάβουν **βεβαιώσεις παρακολούθησης** κάνουν εγγραφή στην παρακάτω φόρμα: <https://forms.gle/GgfLbkfST5jBbkUN7>

Η φόρμα εγγραφής θα δέχεται απαντήσεις μία εβδομάδα πριν τη διεξαγωγή του σεμιναρίου, δηλαδή από 15/4/2024 έως 22/4/2024.

Τα σεμινάρια διεξάγονται ημέρα Δευτέρα και ώρα 16:00-18:00

Πλατφόρμα Σεμιναρίων: ZOOM

Link <https://zoom.us/j/8364531775?pwd=OVg3YVZlbnVCYWs3S0JYcEFGYlV1QT09>

Meeting ID: 836 453 1775 Passcode: KB2JKa